

กลวิธีการใช้ภาษาในความเรียง “สายลมและเส้นขอบฟ้า” ของ“พิบูลศักดิ์ ละครพล”
STRATEGIES FOR USING LANGUAGE IN ESSAY “THE WIND AND THE HORIZON”
OF “PIBULSAK LAKONPOL”

พัทธนันท์ พาป้อ และปัทมญา พรหมกันธา

หลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

thaieducpru@gmail.com

บทคัดย่อ

วิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการใช้ภาษาในความเรียง “สายลมและเส้นขอบฟ้า” ของ “พิบูลศักดิ์ ละครพล” ซึ่งศึกษาวิธีการใช้ภาษาในความเรียง ประกอบด้วย คำภาษาถิ่น การสร้างคำ การใช้สำนวนโวหาร และ การใช้โวหารภาพพจน์ โดยนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ จากการศึกษาวิธีการใช้ภาษาในความเรียง “สายลมและเส้นขอบฟ้า” ของ “พิบูลศักดิ์ ละครพล” คณะผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมข้อมูลวิธีการใช้ภาษาในความเรียง เรื่อง สายลมและเส้นขอบฟ้า สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. คำภาษาถิ่น พบการใช้คำภาษาเหนือทั้งหมด 70 คำ
2. การสร้างคำ พบการสร้างคำทั้งหมด 6 ลักษณะ รวมการสร้างคำทั้งหมด 448 แห่ง ดังนี้ คำประสม จำนวน 175 คำ คำซ้ำจำนวน 153 คำ คำสมาส จำนวน 44 คำ คำซ้อน จำนวน 40 คำ คำมูล จำนวน 29 คำ คำสนธิ จำนวน 7 คำ
3. การใช้สำนวนโวหาร พบการใช้สำนวนโวหารทั้งหมด 5 สำนวนโวหาร รวมการใช้สำนวนโวหารทั้งหมด 38 แห่ง ดังนี้บรรยายโวหาร จำนวน 11 แห่ง เทศนาโวหาร จำนวน 10 แห่ง พรรณนาโวหาร จำนวน 9 แห่ง อุปมาโวหาร จำนวน 7 แห่ง และสาธกโวหาร จำนวน 1 แห่ง
4. การใช้โวหารภาพพจน์ พบการใช้โวหารภาพพจน์ทั้งหมด 7 โวหารภาพพจน์ รวมโวหารภาพพจน์ทั้งหมด 50 แห่ง ดังนี้ นามนัย จำนวน 13 แห่ง บุคลาธิษฐาน จำนวน 11 แห่ง สัทพจน์ จำนวน 9 แห่ง อุปมาโวหาร จำนวน 5 แห่ง อติพจน์ จำนวน 5 แห่งปรพากย์ จำนวน 4 แห่ง และอุปลักษณ์ จำนวน 3 แห่ง

คำสำคัญ: กลวิธีการใช้ภาษา, ความเรียง, สายลมและเส้นขอบฟ้า, พิบูลศักดิ์ ละครพล

ABSTRACT

This research aims to study strategies for using language in essay "The wind and the horizon" of "Pibulsak Lakonpol" which studies strategies for using language in essay. Include: Dialect, Word formation, The use of phraseology and The use of stylistic by presenting in an analytical descriptive format. From This research strategies for using language in essay "The wind and the horizon" of "Pibulsak Lakonpol". The researcher studied strategies for using language data collection in composition, language usage about The wind and The horizon. The results were as follows:

1. Local dialects, 70 words of Northern language were found.
2. Word formation, Found Word formation in 6 characteristics which are Pledge, Compound word, Compound word, A repeating word, Junction and Double words. A total of 448 word formation. As follows, Compound word amount 175 places. A repeating word amount 153 places. Compound word amount 44 places. Double words amount 40 places. Pledge amount 29 places. Junction amount 7 places.
3. Use of idiomatic expressions There are 5 usage of rhetoric, including 38 usage of rhetoric : found 11 places of Stylistic rhetoric, 10 sermons rhetoric, 9 places of Describe rhetoric, 7 places of Figurative rhetoric and 1 place of Eloquence rhetoric.
4. The usage of stylistic image found in the total of 7 stylistic pictures : amount 13 places of Metonymy, 11 places of Personification, 9 place of Onomatopoeia, 5 place of Simile, 5 places of Hyperbole Paradox, 4 places of Paradox and 3 places of Metaphor

Keywords: strategies for using language, in essay, the wind and the horizon, pibulsak lakonpol

บทนำ

กลวิธีการใช้ภาษาประกอบด้วยถ้อยคำ ถ้อยคำเหล่านี้คือเสียงที่มีความหมาย หากเราสรรถ้อยคำที่มีเสียงไพเราะ มีความหมายดีเด่น ให้ภาพชัดเจน และเรียบเรียงให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และความนิยมของภาษา โดยอาศัยศิลปะการประพันธ์เข้าช่วยก็จะก่อให้เกิดความงามในภาษาขึ้นมาได้ ความงามเป็นคำนามที่ใช้ได้กับ ทั้งคน สัตว์ สิ่งของ หรือแม้แต่พืช นิยามของคำว่า งาม ซึ่งเป็นคำวิเศษณ์หมายถึงลักษณะที่เห็นแล้วชวนให้ชื่นชม หรือพึงใจ เช่น มารยาทงาม รูปร่าง งาม หรือมีลักษณะสมบูรณ์ดี เช่น ต้นไม้งาม ปิ่นผ่องงาม และยังหมายถึงดี และมาก มีลักษณะที่เป็นไปตามต้องการ เช่น กำไรงาม ธนาคารนี้จ่ายดอกเบี้ยงาม คำว่า งาม เมื่อประกอบกับคำอื่นมีทั้งที่ยังคงความหมายเดิมอย่าง งามนอน หมายถึง สวยงาม หรือ งามนำดูที่มักใช้ในคำกลอน และเปลี่ยนความหมายไปในทางตรงข้ามอย่าง งามหน้า ที่หมายถึงหน้าขายหน้า ซึ่งใช้เป็นคำประชด เช่น เขาทำงานหน้ากันละคราวนี้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2553, หน้า 1) สุนทรียศาสตร์ความงามในการใช้ภาษา เพื่อนำเสนอเรื่องราว และความคิดเห็นของผู้เขียนหรือกวีผ่านวรรณศิลป์หลายลักษณะตามความชอบของผู้อ่าน ก่อให้เกิดความจรโลงใจอย่างลึกซึ้ง คณะผู้วิจัยมีความสนใจในงานเขียนประเภทความเรียง โดยเฉพาะความเรียงของ “พิบูลศักดิ์ ละครพล” ที่มีการใช้ภาษาได้อย่างสละสลวยทำให้ผู้อ่านนั้น เกิดความสนใจในงานเขียน

โรจน์รัตน์ พราวศรี (2561, หน้า 1) ให้ความหมายความเรียงไว้ว่า ความเรียง เป็นงานเขียนที่เน้นในเรื่องของการแสดงความคิดเห็น เป็นงานเขียนร้อยแก้วที่ไม่ยาวนาน และเป็นเรื่องราวที่ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นความเรียง เป็นงานเขียนที่สื่อความคิดของผู้เขียนเป็นสำคัญ ความเรียงจึงเป็นงานที่ให้คุณค่าด้านแง่คิดในเชิงปรัชญาเกี่ยวกับโลกและชีวิต ซึ่งผู้เขียนอย่างตรงไปตรงมา ผู้เขียนอาจใช้ความรู้ทางวรรณศิลป์มาช่วยในการเขียนความเรียงเพื่อให้ผู้อ่านได้รับความสนุกสนานก็ได้ เช่น การยกตัวอย่างเหตุการณ์ การยกตัวอย่าง อุทาหรณ์ หรือการใช้เทศนาโวหาร เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเห็นจริงคล้อยตามความคิดเห็นที่ผู้เขียนเสนอ “พิบูลศักดิ์ ละครพล” เป็นหนึ่งในนักเขียนและกวีที่

เ ชี ย น ค ว า ม เ รี ย ง ไ ด้ ย อ ด เ ยี ย ม
เพราะภาษามีความงดงาม

พิบูลศักดิ์ ละครพล เป็นกวีและนักเขียนที่รู้จักกันดีในแวดวงวรรณศิลป์นอกเหนือจากรางวัลทางวรรณกรรมมากมายจากหลายสถาบัน รางวัลที่ยิ่งใหญ่สำหรับเขาคือ การหยัดยืนอยู่ได้อย่างสง่างามบนถนนหนังสือมีความสุขตามอัตภาพที่ชนบทบ้านบ้านเกิด พิบูลศักดิ์ ละครพลเคยเป็นกรรมการสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย กรรมการคัดสรรเรื่องสั้นประกวด รางวัล มรว.ศีกฤทธิ์ ปราโมช ในสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ กรรมการตัดสินนวนิยายรางวัลซีไรต์ กรรมการตัดสินวรรณกรรมเยาวชนสำนักพิมพ์นานมีบุ๊ค กรรมการตัดสินเรื่องสั้นรางวัลนายอินทร์ ของแพรวสำนักพิมพ์ วิทยากรค่ายกล้าวรรณกรรม ของบริษัท ซี.พี. เซเวนอีเลฟเว่น จำกัด พิบูลศักดิ์ ละครพล มีผลงานทั้งเรื่องสั้น นวนิยาย บทกวี วรรณกรรมสำหรับเด็ก และบทเพลง ผลงานที่สร้างสรรค์ในเวลา 5 ทศวรรษมีจำนวนหลายร้อยชิ้น พิมพ์เป็นเล่มแล้วไม่น้อยกว่า 50 เล่ม หลายเรื่องพิมพ์ซ้ำหลายครั้ง ผลงานบางเล่มได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ ผลงานหลายเรื่องได้รับรางวัล อาทิ รางวัลดีเด่นและรางวัลชมเชย จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ รางวัลวี โดมพระจันทร์ รางวัลลูกโลกสีเขียว และรางวัลวรรณกรรมแม่น้ำโขง (Mekong River Literature Awards : MERLA) ซึ่งเป็นรางวัลระดับนานาชาติของประเทศในกลุ่มแม่น้ำโขง ผลงานเขียนของพิบูลศักดิ์ ละครพล สะท้อนความเหลื่อมล้ำระหว่างสังคมเมืองกับสังคมชนบท โดยเฉพาะปัญหาการศึกษา เศรษฐกิจ สาธารณสุข ฯลฯ ควบคู่กันไปกับภาพวิถีชีวิตอันสันโดษ อบอุ่น ผูกพัน พึ่งพาธรรมชาติ ท่ามกลางหุบเขาในดินแดนภาคเหนือของประเทศไทย ผู้เขียนได้เสนอ อุดมการณ์ของคนหนุ่มสาวร่วมสมัยยุคแสวงหาซึ่งมุ่งออกทำงานในชนบท แสวงหาความหมายของ ชีวิต การเล่าเรื่องสาระแห่งชีวิต อย่างมีสีสันราวกับใช้ปากกาแทนพู่กัน และใช้ลีลาภาษาและ ท่วงทำนองพลิ้วไหวราวบทกวี ทำให้พิบูลศักดิ์ ละครพล มีสมญาที่รับรู้กันในแวดวงวรรณกรรมว่า “เจ้าชายโรแมนติก” นอกจากผลงานด้านวรรณศิลป์แล้วพิบูลศักดิ์ ละครพล ยังสร้างสรรค์บทเพลงกว่า 100 เพลง และยังเป็นจิตรกร วาดภาพสีน้ำ ได้จัดแสดงงานรวมแล้ว 15 ครั้ง บทประพันธ์ เพลงดนตรี และทัศนศิลป์ ของพิบูลศักดิ์ ละครพล สร้างแรงบันดาลใจแก่คนหนุ่มสาวยุคแสวงหาต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน กระตุ้นให้ตระหนักถึงคุณค่า ความหมายของชีวิต ความใส่ใจในความเป็นไปของ สังคม และการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม การสร้างสรรค์ผลงานของ พิบูลศักดิ์ ละครพล สร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนรักและเห็นคุณค่าของงานวรรณกรรมและศิลปะอย่างต่อเนื่อง พิบูลศักดิ์ ละครพล จึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ พุทธศักราช 2560 กรมส่งเสริมวัฒนธรรม หนังสือถุคติถึงของไปไม้ว่าแห้ว (2560, หน้า 233)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษากลวิธีการใช้ภาษาซึ่งประกอบไปด้วยการใช้คำภาษาถิ่น การสร้างคำ การใช้สำนวนโวหาร และการใช้โวหารภาพพจน์ ในความเรียงเรื่อง สายลมและเส้นขอบ ฟ้าของพิบูลศักดิ์ ละครพล ด้วยภาษาที่งดงาม และผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า พิบูลศักดิ์ ละครพล มีลักษณะเด่นในการใช้ภาษาที่มีความงามและความเรียงในเรื่องต่าง ๆ อย่างไร เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภาษาของความงามในความเรียง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

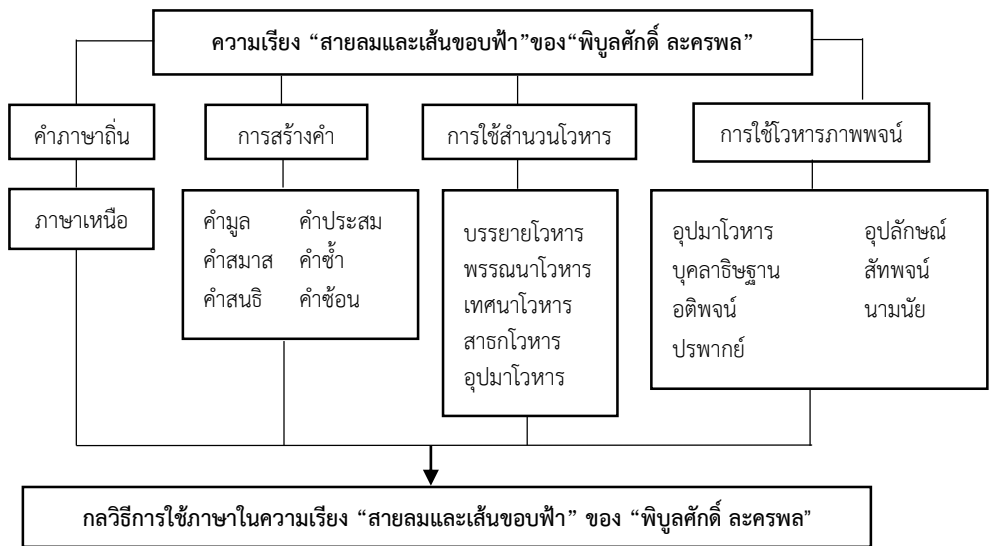
เพื่อศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในความเรียงของ พิบูลศักดิ์ ละครพล

วิธีการดำเนินการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

กลวิธีการใช้ภาษาในความเรียงของ พิบูลศักดิ์ ละครพล มีการใช้ภาษาได้อย่างงดงามในการร้อยเรียงเรื่องราวเพื่อสื่อความหมายไปยังผู้อ่านเพื่อให้เกิดความจรรโลงใจซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมและการศึกษาสำหรับคนรุ่นหลัง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยด้านกลุ่มประชากร

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านประชากร จากผลงานทั้งหมดของ พิบูลศักดิ์ ละครพล ทั้งหมด 30 เรื่อง ดังนี้

1. นวนิยาย หุบเขาแสงตะวัน
2. รวมเรื่องสั้น ถนนสีแดง
3. รวมเรื่องสั้น เมืองไทยไม่ใช่ของคุณคนเดียว
4. วันรักผลิบาน
5. นวนิยาย นกสีฟ้า
6. บทกวีแห่งความรัก
7. หมู่เมฆในฤดูร้อน
8. ถนนแห่งแสงตะวัน
9. หน้าต่างสายลม
10. วันเวลาแสนงาม
11. ชลู่หญ้า
12. การกลับมาของ ความฝันสีขาว
13. บ้านดวงใจ
14. วัยฝันวันเยาว์
15. นวนิยาย ขอความรักบ้างได้ไหม
16. นวนิยาย ทุ่งหญ้าสีน้ำเงิน
17. ทุ่งโล่งดงลึก
18. ห้องสีขาวใต้หลังคา
19. บทกวีจากภูเขา
20. ดอกไม้ถึงคนหนุ่มสาว
21. หน้าต่างดอกไม้
22. บันทึกผู้ผ่านทาง

23. แล้วจะเก็บดอกไม้มาฝาก
24. รวมเรื่องสั้น ความรักจะอยู่กับ

เรา

25. รวมเรื่องสั้น เรื่องรักในคืนหนาว
26. รวมเรื่องสั้น แด่หนุ่มสาว
27. นวนิยาย ขอความรักบ้างได้ไหม
28. หนังสือเด็ก ท่องเที่ยววันหยุด
29. หนังสือเด็ก ปุยฝ้ายเด็กดี
30. รวมเรื่องสั้น สายลมและเส้น

ขอบฟ้า

ขอบเขตการวิจัยด้านกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง คือ ผลงานเล่มล่าสุดของของ พิบูลศักดิ์ ละครพล คือ รวมเรื่องสั้น สายลมและเส้นขอบฟ้า กลวิธีการใช้ภาษาในความเรียงของ พิบูลศักดิ์ ละครพล ซึ่งภายในเล่มมีเรื่องสั้นทั้งหมด 18 เรื่อง ได้แก่

1. ณ ที่แม่น้ำมาพบกัน
2. ถึงหญิงสาวแห่งสายรุ้งที่ไม่มีอยู่จริง
3. บ้านเก่าในทุ่งกว้าง
4. ยิ้มกว้างกลางสายฝน
5. ฝั่งรักฝากรากไว้
6. บางอย่างบางสิ่งยิ่งกว่าความฝัน
7. ในโอบอ้อมของวันवार
8. ทุกเช้ามีคนสร้างโลกใหม่
9. อ้อมกอดที่หนาวเย็น
10. การเดินทางครั้งสุดท้าย
11. สายลมโฉบชะตา
12. แม่น้ำสายหัวใจ
13. ลำนำลุ่มน้ำอิง
14. ใจที่คว้างปลิว
15. ริมทางศรัทธา
16. นามธรรมของความรัก
17. ที่หัวใจเราอุ่น
18. มองให้ไกล ที่เส้นขอบฟ้า

ขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ การใช้คำภาษาถิ่น การสร้างคำ การใช้สำนวนโวหาร และโวหารภาพพจน์

ขอบเขตการวิจัยด้านเกณฑ์

การศึกษาการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง กลวิธีการใช้ภาษาในความเรียง “สายลมและเส้นขอบฟ้า” ของ “พิบูลศักดิ์ ละครพล” ผู้วิจัยกำหนดแนวทางวิเคราะห์ดังนี้

เกณฑ์การวิเคราะห์คำภาษาถิ่น ใช้เกณฑ์ของพจนี ศิริอักษรสาสน์ (2545, หน้า 11)

เกณฑ์การวิเคราะห์การสร้างคำ ใช้เกณฑ์ของประพนธ์ เรื่องณรงค์ และคณะ (2545, หน้า 5-11)

เกณฑ์การวิเคราะห์การใช้สำนวนโวหาร ใช้เกณฑ์ของกิตติชัย พินโนและคณะ (2554, หน้า 67-73)

เกณฑ์การวิเคราะห์โวหารภาพพจน์ ใช้เกณฑ์ของ กันยรัตน์ สมิตะพันธุ (2544, หน้า 10-15)

ผลการวิจัย

ผลวิจัยในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในความเรียง รวมเรื่องสั้น “สายลมและเส้นขอบฟ้า” ของ “พิบูลศักดิ์ ละครพล” มีการใช้คำที่ปรากฏในเรื่องสั้นทั้งหมด 18 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นการใช้คำประสม คำซ้ำ คำภาษาเหนือ ตามลำดับ ดังนี้

1. คำภาษาถิ่น คือ ภาษาย่อยที่ใช้พูดจากันในท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมาย ความเข้าใจกันระหว่างผู้คนที่อาศัยอยู่ตามท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งอาจจะแตกต่างไปจากมาตรฐาน หรือภาษา

ที่คนส่วนใหญ่ของแต่ละประเทศใช้กัน และอาจจะแตกต่างจากภาษาในท้องถิ่นอื่นทั้งทางด้านเสียง คำและ การใช้คำ ภาษานั้น เป็นภาษาที่มีลักษณะเฉพาะ ทั้งถ้อยคำ และสำเนียง

1.1 คำภาษาเหนือ

- นายจ้อยที่ไปช่วยขนไม้ พุดน้ำลายสอปาก บอกว่าเนื่องเห่าผัดเผ็ดลำเจ้าตันก
- “บ่ ต้องกั้ว ตั้วใหญ่ บ่ ดาย บ่ ใจงฮ้าย...”
- “เป็นฮ้องงสิง...ยาลำขนาดเน้อ ลำกว่าจิ้นไก่อ่อนละอ่อนได้ คนใหญ่เอาไปจุกแลก”
(ตอน บ้านเก่าในทุ่งกว้าง หน้า 48)
- อ้ายอินปั่นพิฆาตงสิงฉับไว ดีใจเหมือนสิงได้แก้ว กระทบย้อมย่องพุดกับผม
“ปะ จะอ้อ บอกเฮาก่อนเน้อ...”
(ตอน บ้านเก่าในทุ่งกว้าง , หน้า 49)
- หากลูกสาวคนเก๋
(ตอน ฝั่งรอกผากรากไว้ , หน้า 67)

2. การสร้างคำ คือ วิธการนำอักษรมาประสมเป็นคำเกิดความหมายและเสียงของแต่ละ พยางค์ ใน 1 คำ จะต้องมีส่วนประกอบ 3 ส่วน เป็นอย่างน้อย คือ สระ พยัญชนะและวรรณยุกต์ อย่างมากไม่เกิน 5 ส่วน คือ สระ พยัญชนะวรรณยุกต์ ตัวสะกด ตัวการันต์

2.1 คำมูล คือ คำที่มีใช้ดั้งเดิมในภาษาไทย ซึ่งอาจจะเป็นคำไทยได้รับเอามาจากประเทศอื่น ๆ ก็ได้ และคำมูลจะไม่สารถแยกออกเป็นหน่วยย่อยลงไปได้อีก

- ได้มีโอกาสเดินสายไปพบปะนักอ่านที่นครสวรรค์หลายครั้ง
- ตอนนั่งเรือผ่านที่ ผมแกลั้งซี่และพุดเล่น ๆ
- ผมกับเพื่อนศิลปินรุ่นน้อง
- ไม่มีหาคทรายให้ลงเลนน้ำแถมเป็นฝั่งที่จะถูกสายน้ำเซาะพังได้เรื่อย ๆ
- ที่หาคทรายสวย

(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกัน , หน้า 16)

2.2 คำประสม คือ การประสมคำเข้าวิธีการสร้างคำวิธีหนึ่งในภาษาไทย โดยนำเฉพาะคำที่เป็น คำมูล

หรือคำหลักมาประสมกับคำอีกคำหนึ่งเพื่อให้เกิดความหมายใหม่หรืออาจจะยังมีเค้าความหมายเดิมอยู่ โดยคำที่ นำมาประสมนั้นอาจจะเป็นคำที่เป็นคำไทยแท้ หรือคำภาษาต่างประเทศมาประสมกัน

- นั่งรถผ่านที่ไรก์ติดดอกติดใจจะแฉะแลหลังทุกครั้งไป
(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกับ หน้า 16)
- แหงนหน้ามองดูต้นตาลคอดั่งบ่า ด้วยใบหน้าเปี่ยมสุข
(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกับ หน้า 19)

2.3 คำสมาส เป็นวิธีสร้างคำในภาษาบาลีและสันสกฤต โดยนำคำตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปมาประกอบกันคล้ายคำประสม แต่คำที่นำมาประกอบแบบคำสมาสนั้น นำมาประกอบหน้าศัพท์ การแปลคำสมาสจึงแปลจากข้างหลังมาข้างหน้า

- ขอนตาวันคือชื่อเก่าชื่อแก่ของจังหวัดนครสวรรค์
(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกับ หน้า 15)
- ส.สมัยที่ยังเรียนชั้นมัธยมผมนึกภาพ 4 แคว ปิง วัง ยม น่าน มาโผล่พร้อมกันพบกัน
ดังเช่นสี่แยกนั้นเลยทีเดียว
- มาติดอกติดใจตลาดไม้เก่าแกริมแม่น้ำน่านหน้าสถานีรถไฟอำเภอชุมแสงเข้าไปให้
- ซึ่งตอนนั้นยังเป็นครูสอนอยู่ที่โรงเรียนชุมแสงชนูทิศ
- ผมคงไม่มีปัญหาหรอกแต่ผมก็แอบอธิษฐานไว้ในใจ
(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกับ หน้า 16)

2.4 คำซ้ำ คือ การสร้างคำด้วยการนำคำที่มีเสียง และความหมายเหมือนกันมาซ้ำกัน เพื่อเปลี่ยน แปลงความหมายของคำนั้นให้แตกต่างไปหลายลักษณะ

- เลยหาสาเหตุนั่งรถไฟไปเที่ยวชุมแสงบ่อย ๆ
- ตอนนั่งเรือผ่านที่ ผมแกล้งซี้และพูดเล่น ๆ กับเพื่อน ๆ ว่า “นี่ไง ๆ ที่ดินของผม”
(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกับ , หน้า 16)
- เชื้อไหมครับว่าคือที่ผืนเดียวกับที่ผมซี้นี้ว่าอาเพื่อน ๆ ว่าเป็นของผมนั่นเอง
- ไม่มีหาคทรายให้ลงเล่นน้ำแถมเป็นฝั่งที่จะถูกสายน้ำเขาพังได้เรื่อย ๆ
แม้จะเป็นที่ผืนเล็ก ๆ ไม่มีไร

(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกับ , หน้า 17)

2.5 คำสนธิ คำสนธิ เกิดจากการเชื่อมคำในภาษาบาลีและสันสกฤตเท่านั้น ถ้าคำที่นำมาเชื่อมกัน ไม่ใช่ภาษาบาลีสันสกฤต ไม่ถือว่าเป็นสนธิ เช่น กระจายหาร มาจากคำ กระจาย + อาหาร ไม่ใช่สนธิ เพราะ กระจาย เป็นคำไทยและถึงแม้ว่าคำที่นำมารวมกันแต่ไม่ได้เชื่อมกัน เป็นเพียงประสมคำเท่านั้น ก็ไม่ถือว่าเป็นสนธิ การสนธิ คือ การเชื่อมเสียงให้กลมกลืนกันตามหลักไวยากรณ์บาลีสันสกฤต เป็นการเชื่อม อักษรให้ต่อเนื่องกันเพื่อตัด อักษรให้น้อยลง ทำให้คำพูดสละสลวย นำไปใช้ประโยชน์ในการแต่งคำประพันธ์

- รวมทั้งสะพานเดชาดิวงศ์สะพานโค้งแสนสวยข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาแห่งนั้น
(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกับ หน้า 16)
- เป็นห้วงยางฟองสบู่แตก ชีวิตดั้นร่นปากกัดตีนถีบสาหัสสากรรจ์
(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกับ หน้า 23)
- ตอนที่มาบุกเบิกสร้างใหม่ๆ ผมซุดน้ำบ่อไว้ใช้ ประหลาดมห้ศรรยปีแรกน้ำใสชุ่มฉ่ำ
(ตอน ถึงหญิงสาวแห่งสายรุ้งที่ไม่มีอยู่จริง หน้า 29)

2.6 คำซ้อน คือ คำที่สร้างจากคำมูล (คำดั้งเดิม) มาเรียงต่อกัน คำที่นำมาซ้อนกันอาจเป็นนามกริยา หรือวิเศษณ์ก็ได้ ในภาษาไทยของเรา ส่วนมากการซ้อนคำต้องนำคำมูลชนิดเดียวกันมาเรียงเข้าด้วยกัน

- ตีลังสูงชันมาก ไม่มีหัดทรายให้ลงเล่นน้ำแกมเป็นฝั่งที่จะถูกสายน้ำเซาะพังได้เรื่อย

๑

(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกัน หน้า 17)

- หน้าน้ำหลากสีแดงขุ่นขึ้น

(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกัน หน้า 18)

- เพื่อนของเพื่อนกี มีลำไฟพิเศษ รับหมาก่อสร้างเสียไม้ขาย

(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกัน หน้า 20)

- ฝั่งตรงข้ามก็เช่นกันชุมแสงจะเป็นถิ่นฐานย่านลำเนาศิลปิน

(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกับ หน้า 21)

3. การใช้สำนวนโวหาร

3.1 บรรยายโวหาร คือ โวหารที่ใช้บอกกล่าว เล่าเรื่อง อธิบาย หรือบรรยายเรื่องราว เหตุการณ์ ตลอดจนความรู้ต่าง ๆ อย่างละเอียด เป็นการกล่าวถึงเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน โดยชี้ให้เห็นถึงสถานที่ที่เกิด เหตุการณ์ สาเหตุที่ก่อให้เกิด เหตุการณ์ สภาพแวดล้อม บุคคลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่เกิดจากเหตุการณ์นั้น เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจเนื้อหา สารอย่างแจ่มแจ้งชัดเจน เนื้อหา ที่บรรยายอาจเป็นเรื่องที่สมมุติหรือเรื่องจริงก็ได้

- ขอนตะวันคือชื่อเก่าชื่อแกของจังหวัดนครสวรรค์เมืองเดิมที่ตั้งอยู่ตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาหลังตลาดปากน้ำโพเป็นเมืองที่หันหน้าสู่ทิศตะวันออกจึงได้ชื่อเมืองว่าเมือง "ขอนแก่น"

(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกัน หน้า 15)

- สมัยที่ยังเรียนชั้นมัธยมมนึกภาพสี่แคว ปิง วัง ยม น่าน มาโผล่พร้อมกัน พบกันดังเช่นสี่แควนั้นเลยทีเดียว และฝังใจจำเลยคร่ำว่าในชีวิตนี้จะต้องไปเห็นปากน้ำโผล่กับตาตัวเองสักครั้ง

(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกัน หน้า 16)

3.2 พรรณนาโวหาร คือ โวหารที่ใช้กล่าวถึงเรื่องราว สถานที่ บุคคล สิ่งของ หรืออารมณ์อย่างละเอียด สอดแทรกอารมณ์ ความรู้สึกลงไปเพื่อโน้มน้าวใจ ให้ผู้รับสารเกิดภาพพจน์ เกิดอารมณ์คล้อยตามไป ด้วย ใช้ในการพูดโน้มน้าว อารมณ์ของผู้ฟัง หรือเขียนสวดดี ชมเมือง ชมความงามของบุคคล สถานที่และแสดงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ เป็นต้น

- โมงตรงริมบันไดเหมือนส่งยิ้มเศร้าทักทาย ในสายลมยามบ่าย ได้กลิ่นหอมของน้ำตาลเคี้ยวจากดงตาลฝั่งตรงข้าม เสียงดูเหว่แว่วจากกอไผ่ใกล้ๆ ชากบ้าน

(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกัน , หน้า 22)

- จากเหย้าริมยมถึงเขलगค์นคร เรร้อนบนถนนของความปวดร้าว เมื่อครอบครัวที่รักพังทลายพร้อมสายน้ำยมมยังหยุดอยู่รองอนง้อขอคืนรักถน บ้าน เขาเชิงเขาพระบาท หัวใจเจียนขาดสลายเมื่อถูกพรากลูกน้อยที่กำลังหัดพูดเจ็ยแจ้วและติดพ่อแฉ...

(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกัน , หน้า 23)

3.3 เทศนาโวหาร คือ โวหารที่มุ่งโน้มน้าวใจให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม เป็นการกล่าวในเชิงอบรม แนะนำสั่งสอน เสนอทัศนะ ชี้แนะ หรือโน้มน้าว ชักจูงใจโดยยกเหตุผล ตัวอย่าง หลักฐาน ข้อมูล

ข้อเท็จจริง สุภาพศ คติธรรมและศีลธรรม ต่าง ๆ มาแสดงเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจที่กระจ่างจนยอมรับเชื่อถือมีความเห็น คล้อยตาม และปฏิบัติตาม โวหารประเภทนี้มักใช้ ในการให้โอวาท อบรมสั่งสอน อธิบายหลักธรรม และ คำชี้แจงเหตุผล ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การเสนอทัศนะ เป็นต้น

- อนิจจา-อนิจจังไปทั้งนั้นอย่าล้าพองใจในความฝันอย่ายึดมั่นถือมั่นในสิ่งไหนยิ่งหัวใจ มนุษย์นั้นยิ่งแล้ว

(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกัน , หน้า 22)

- นิสัยการกินทั้งกินขวาง สร้างขยะเพิ่มให้ลูกเผาผลาญพลังงานการเกิดเหตุนี้ แพร่เชื้อ ระบาดไปทั่วทุกหัวระแหงจนเจียมเป็นวัฒนธรรมไปแล้ว

(ตอน ถึงหญิงสาวแห่งสายรุ้งที่ไม่มีอยู่จริง , หน้า 37)

3.4 สาธกโวหาร คือ โวหารที่มุ่งให้ความชัดเจนโดยการยกตัวอย่างหรือเรื่องราวประกอบการ อธิบาย เนื้อหาสาระ เพื่อสนับสนุน ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ให้หนักแน่น สมเหตุผลผล ทำให้ผู้รับสารเข้าใจเนื้อหา สาระใน สิ่งที่พูด หรือเขียนอย่างแจ่มแจ้ง ชัดเจน ดูสมจริง หรือนำเชื่อถือยิ่งขึ้น ตัวอย่างหรือเรื่องราว ที่ยกขึ้นประกอบอาจ เป็นเรื่องสั้น ๆ หรือเรื่องราวยาว ๆ ก็ได้ตามความเหมาะสม เช่น ประสบการณ์ตรงของผู้ส่งสาร เรื่องราวของบุคคล เหตุการณ์ นิทาน ตำนาน วรรณคดี เป็นต้น สาธกโวหารมักใช้เป็นอุทาหรณ์ประกอบอยู่ในเทศนาโวหาร หรืออธิบาย โวหาร

- ตัวต่ออ่อนๆขาวอวบนิ่งนุ่มๆ นำมาทำเป็นน้ำพริกต่อ กินกับข้าวขุ่นคือหน่อไม้รวกต้ม เป็น เมฆที่ขึ้นชื่อในหน้าเข้าพรรษารองลงมาจากยาหน่อไม้ และแกงเห็ดแดง

(ตอน ผึ้งรอกฝังรากไว้ , หน้า 66)

3.5 อุปมาโวหาร หมายถึง โวหารเปรียบเทียบ โดยยกตัวอย่าง สิ่งที่คล้ายคลึงกันมาเปรียบ เพื่อให้เกิดความชัดเจนด้านความหมาย ด้านภาพ และเกิดอารมณ์ ความรู้สึกมากยิ่งขึ้น โดยอาจเปรียบเทียบอย่างสั้น ๆ หรือเปรียบเทียบอย่างละเอียดก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอุปมาโวหารนั้นจะนำไปเสริมโวหารประเภทใด

- แม่ถึงม่านฝนไว้ที่ปลายฟ้า แดกสีเหลืองมะนาวอาบทุ่งนาที่เริ่มไถหว่าน ความคิดถึง คุณนี้ก่อมหัศจรรย์เกิดสะพานรุ้งใหญ่กว้างเลยรู้ไหม...เป็นรุ้งตัวใหญ่โค้งระหว่างหัวท้ายขุนเขาต้นตะวันออก สีสวย กระจ่างใสชนิดที่ผมไม่เคยเห็นที่ใดมาก่อน ผมรีบขอพรอธิษฐาน...ให้รักน้อยๆ ของคุณยั่งยืนนานเหมือนน้ำซิมบ่อ ทราย และสวยงามสดใสตั้งสายรุ้งที่ปรากฏให้เห็นเบื้องหน้า...

(ตอน ถึงหญิงสาวแห่งสายรุ้งที่ไม่มีอยู่จริง , หน้า 38)

4. การใช้โวหารภาพพจน์

4.1 อุปมา (Simile) คือ การเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนกับสิ่งหนึ่งโดยใช้คำเชื่อมที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า " เหมือน " เช่น ดุจ ตั้ง ราว รวากับ เปรียบ ประดุจ เฉก เล่ห์ ปาน ประหนึ่ง เพียง เพียง ฟ่าง ปูน ถนัด ละหม้าย เสมอ กล อย่าง ฯลฯ

- สมัยที่ยังเรียนชั้นมัธยม ผมนึกภาพสีแคว ปิง วัง ยม น่าน มาไหลพร้อมกันกับดั่งเช่น สีแกลกนั้นเลยทีเดีย

(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกัน , หน้า 16)

4.2 อุปลักษณ์ (Metaphor) คล้ายกับอุปมาโวหารคือเป็นการเปรียบเทียบเหมือนกัน แต่เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง

- ขอนตาวันคือชื่อเก่าแก่ของจังหวัดนครสวรรค์
- เมืองเดิมที่ตั้งอยู่ตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาหลังตลาดปากน้ำโพ เป็นเมืองที่หัน

หน้าสู่ทิศตะวันออก

(ตอน นำน้ำลุ่มน้ำอิงหน้า , หน้า 15)

- ประกอบกับไปรู้จักคุ้นเคยกับกวีหนุ่มศักดิ์สิริ มีสมสืบ ซึ่งตอนนั้นยังเป็นครูสอนอยู่ที่โรงเรียนชุมชนแสงชนูทิศ

- ทุกคนหัวเราะ รวมทั้งตัวผมด้วยแหละ มันเป็นไปได้อย่างไร

(ตอน นำน้ำลุ่มน้ำอิงหน้า , หน้า 16)

4.3 บุคลาธิษฐาน (Personification) บุคลาธิษฐาน หรือ บุคคลวัต บุคคลสมมติ คือการกล่าวถึงสิ่งต่างๆ ที่ไม่มีชีวิต ไม่มีความคิด ไม่มีวิญญาณ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ อัฐ ปูน หรือสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่มนุษย์ เช่น ต้นไม้ สัตว์ โดยให้สิ่งต่างๆ เหล่านี้ แสดงกิริยาอาการและความรู้สึกได้เหมือนมนุษย์ ให้มีคุณลักษณะต่างๆ เหมือนสิ่งมีชีวิต (บุคลาธิษฐาน มาจากคำว่า บุคคล + อธิษฐาน หมายถึง อธิษฐานให้กลายเป็นบุคคล)

- ตาลต้นโปรดยังยืนต้นงามสง่า เช่นเดียวกับแผ่นดินที่ยังอยู่และงอกเงยขึ้นเรื่อย ๆ

(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกับ , หน้า 23)

- เสียงของเธอล่องลอยในท้องฟ้า

(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกับ , หน้า 25)

- ดั่งหยิ่งรู้ว่า น้ำในบ่อจะทรยศ

(ตอน ถึงหญิงสาวแห่งสายรุ้งที่ไม่มีอยู่จริง , หน้า 33)

4.4 อติพจน์ (Hyperbole) อติพจน์ หรือ อธิพจน์ คือโวหารที่กล่าวเกินความจริง เพื่อสร้างและเน้นความรู้สึกและอารมณ์ ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกที่ลึกซึ้ง ภาพพจน์ชนิดนี้นิยมใช้กันมากแม้ในภาษาพูด เพราะเป็นการกล่าวที่ทำให้เห็นภาพได้ง่ายและแสดงความรู้สึกของกวีได้อย่างชัดเจน

- ผมตั้งชื่อไว้ในใจแต่แรกลงมือปลูกบ้าน แหงนหน้ามองดูต้นตาล คอดั่งป่าด้วย ใบหน้า

เปี่ยมสุข

(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกัน , หน้า 19)

- แพ้ชี้เหรุกกลายเป็นหน้าเป็นตา

(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกัน , หน้า 21)

4.5 สัทพจน์ (Onomatopoeia) หมายถึง ภาพพจน์ที่เลียนเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงดนตรี เสียงสัตว์ เสียงคลื่น เสียงลม เสียงฝนตก เสียงน้ำไหล ฯลฯ การใช้ภาพพจน์ประเภทนี้จะทำให้เหมือนได้ยินเสียงนั้นจริง ๆ

- เสียงดูเหว่ว้าวจากกอไผ่ใกล้ ๆ ชากบ้าน

(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกัน , หน้า 22)

- คุณต่อประโยคท้ายให้ ด้วยน้ำขิงขัง

(ตอน ถึงหญิงสาวแห่งสายรุ้งที่ไม่มีอยู่จริง , หน้า 28)

4.6 นามนัย (Metonymy) คือ การใช้คำหรือวลีซึ่งบ่งลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แทนอีกสิ่งหนึ่ง คล้ายๆ สัญลักษณ์ แต่ต่างกันตรงที่ นามนัยนั้นจะดึงเอาลักษณะบางส่วนของสิ่งหนึ่งมากล่าวให้ หมายถึงส่วนทั้งหมด หรือใช้ชื่อส่วนประกอบสำคัญของสิ่งนั้นแทนสิ่งนั้นทั้งหมด

- ของแท้ของจริงที่ผมฝันอยากยลมาแต่ครั้งยังเยาว์

(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกัน , หน้า 18)

- ผมคิดว่าหวังไกลให้เหย้าริมยมเป็นเรือนแรมของผองพวกศิลปิน

(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกัน , หน้า 21)

- เป็นห้วงยามฟองสบู่แตก ชีวิตดิ้นรนปากกัดตีนถีบสาหัสสากรรจ์

(ตอน ณ ที่แม่น้ำมาพบกัน , หน้า 23)

4.7 ปรพากย์ (Paradox) ปฏิพากย์ หรือ ปรพากย์ คือการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตรงกันข้าม หรือขัดแย้งกันมากล่าว อย่างกลมกลืนกันเพื่อเพิ่มความหมายให้มีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น

- ขอบอะไรก็ขอบอยู่อย่างนั้น ไม่มีวันเปลี่ยนใจ ขอบมากขึ้นหรือน้อยลง

(ตอน ถึงหญิงสาวแห่งสายรุ้งที่ไม่มีอยู่จริง , หน้า 27)

- จริงไม่จริง ผมไม่ประสา รู้แต่ว่า น้ำไม่ร่อยแล้ว

(ตอน ถึงหญิงสาวแห่งสายรุ้งที่ไม่มีอยู่จริง , หน้า 33)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาทวิวิธีการใช้ภาษาในความเรียง “สายลมและเส้นขอบฟ้า” ของ “พิบูลศักดิ์ ละครพล” สรุปผลได้ดังนี้

1. **คำภาษาถิ่น** พบการใช้คำภาษาเหนือทั้งหมด 1 ลักษณะ ได้แก่ คำภาษาเหนือ รวมคำทั้งหมด 70 คำ คิดเป็นร้อยละ 70.00

2. **การสร้างคำ** พบการสร้างคำทั้งหมด 6 ลักษณะ ได้แก่ คำมูล คำประสม คำสมาส คำซ้ำ คำสนธิ และคำซ้อน รวมคำทั้งหมด 448 คำ ดังนี้

1) คำมูล 29 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.47	2) คำประสม 175 คำ คิดเป็นร้อยละ 39.06
3) คำสมาส 44 คำ คิดเป็นร้อยละ 9.82	4) คำซ้ำ 153 คำ คิดเป็นร้อยละ 34.15
5) คำสนธิ 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.56	6) คำซ้อน 40 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.92

3. **การใช้สำนวนโวหาร** พบการใช้สำนวนโวหารทั้งหมด 5 ลักษณะ ได้แก่ บรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร เทศนาโวหาร สาธกโวหาร และอุปมาโวหาร รวมคำทั้งหมด 38 แห่ง ดังนี้

- 1) บรรยายโวหาร 11 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 28.94 2) พรรณนาโวหาร 9 แห่ง คิดเป็นร้อยละ

- 3) เทศนาโวหาร 10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 26.31   4) สาธกโวหาร 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 2.63
5) อุปมาโวหาร 7 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 18.42

4. การใช้โวหารภาพพจน์ พบการใช้โวหารภาพพจน์ทั้งหมด 7 ลักษณะ อุปมาโวหาร อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน อติพจน์ สัทพจน์ นามนัย และปรพากย์ รวมคำทั้งหมด 50 คำ ดังนี้

- 1) นามนัย 13 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 26.00   2) บุคลาธิษฐาน 11 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 22.00
3) อุปมาโวหาร 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 10.00   4) อติพจน์ 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 10.00
5) สัทพจน์ 9 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 8.00   6) ปรพากย์ 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 8.00
7) อุปลักษณ์ 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6.00

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาทวิวิธีการใช้ภาษาในความเรียงรวมเรื่องสั้น “สายลมและเส้นขอบฟ้า”ของ “พิบูลศักดิ์ ละครพล” พบความงามในความเรียง ประกอบด้วย

ภาษาถิ่น พบลักษณะการใช้ภาษาถิ่นทั้งหมด 1 ลักษณะ ได้แก่ ภาษาเหนือ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของพจน์ ศิริอักษรสาสน์ (2545) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาษาถิ่นไทยไม่ว่าจะเป็น ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาชาน ภาษาพวน ภาษาผู้ไท ภาษาลาว ภาษาไทยถิ่นใต้ กล่าวว่าเป็นคำที่ใช้เรียกภาษาที่ใช้พูดกันในหมู่ผู้คนที่อยู่ในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ต่าง ๆ กัน โดยมียังคงมีลักษณะเฉพาะที่สำคัญของภาษานั้น โดยทุกภาษาถิ่นยังคง ใช้คำศัพท์ ไวยากรณ์ ที่สอดคล้องกัน แต่มักจะแตกต่างกันในเรื่องของวรรณยุกต์

การสร้างคำที่พบในงานวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของประพนธ์ เรืองณรงค์ และคณะ (2545) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการสร้างคำ พบลักษณะการสร้างคำทั้งหมด 6 ประเภทได้แก่ คำมูล คำประสม คำสมาส คำซ้ำคำสนธิ และคำซ้อน ซึ่งเป็นความเจริญงอกงามทางภาษา อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ การพัฒนาทางเทคโนโลยี ตลอดจนการติดต่อสัมพันธ์กับต่างประเทศทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างคำขึ้นใหม่ เพื่อให้เพียงพอต่อความจำเป็นในการติดต่อสื่อสารการศึกษาหลักการสร้างคำช่วยให้การพัฒนาทาง ภาษาไทยมีความถูกต้องตามหลักตามระบบ

การใช้สำนวนโวหารที่พบในงานวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติชัย พินโนและคณะ (2554) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้สำนวนโวหาร พบลักษณะการใช้สำนวนโวหารทั้งหมด 5 ลักษณะ ได้แก่บรรยายโวหาร เทศนาโวหาร สาธกโวหาร อุปมาโวหาร และพรรณนาโวหาร ในการเขียนเรื่องราวเราอาจใช้โวหาร ต่าง ๆ กันแล้วแต่ชนิดของข้อความ

การใช้โวหารภาพพจน์ที่พบในงานวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญรัตน์ สมิตะพินทุ (2544) พบลักษณะการใช้โวหารภาพพจน์ทั้งหมด 7 ลักษณะได้แก่ อุปมาโวหาร อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน สัทพจน์ อติพจน์ นามนัย และปรพากย์ คือ ถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพในใจ โดยใช้กลวิธีหรือชั้นเชิงในการเรียบเรียงถ้อยคำให้มีพลังที่จะสัมผัสอารมณ์ของผู้อ่าน จนเกิดความประทับใจ เกิดความเข้าใจลึกซึ้ง และเกิดอารมณ์ สะเทือนใจมากกว่าถ้อยคำ ที่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา

ซึ่งการศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในความเรียง รวมถึงเรื่องสั้น “สายลมและเส้นขอบฟ้า” ของ “พิบูลศักดิ์ ละครพล” ดังกล่าว ถูกนำมาใช้เพื่อให้เรื่องเล่ามีการใช้ภาษาที่หลากหลาย สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัวของ ผู้เขียน ที่สามารถเลือกสรรคำ ภาษาถิ่น กรสรสร้างคำ สำนวนโวหาร และโวหารภาพพจน์ มาใช้ในการถ่ายทอด เรื่องราวให้มีความโดดเด่น มีการดำเนินเรื่องที่น่าสนใจ และทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงอารมณ์ ความรู้สึก ที่ผู้เขียนถ่ายทอด ผ่านเรื่องราวได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ควรศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในความเรียงในเล่มอื่น ๆ ของ พิบูลศักดิ์ ละครพล และของนักเขียนท่านอื่น ๆ

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง กลวิธีการใช้ภาษาในความเรียง “สายลมและเส้นขอบฟ้า” ของ “พิบูลศักดิ์ ละครพล” ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาความช่วยเหลือแนะนำให้คำปรึกษา ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องเพื่อนำไปพัฒนา ให้ดีขึ้น จากผู้มีพระคุณหลายท่าน จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี คณะผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผศ.ดร.เทิดศักดิ์ สุพันธ์ ผศ.ดร.เพียงแข ภูผายาง และ ผศ.ดร.นฤมล ภูสิงห์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าอย่างยิ่งในการชี้แนะ และให้คำปรึกษา ด้วยความเมตตาอย่างดีมาโดยตลอด

เอกสารอ้างอิง

เกศราพร พรหมนิมิตกุล. (2555). ความงามของภาษาในเพลงลูกทุ่ง โดยศึกษาจากเพลงฮิตติดชาร์ตลูกทุ่งมหานคร.

วารสารมนุษยศาสตร์. มหาวิทยาลัยนเรศวร. 9(2), 100-83.

คณะกรรมการวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. (2550). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชาญวิทย์ ดันดีพิพัฒน์, ธนิต วัชรพุกก์. (2549). ความงาม. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โรจน์รัตน์ พรราวศรี. ((2561). ความเรียง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประพนธ์ เรื่องณรงค์ (2545). กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยช่วงชั้นที่ 1 (1-3). กรุงเทพมหานคร: ประสานมิตร.

พิบูลศักดิ์ ละครพล. (2561). สายลมและเส้นขอบฟ้า. เพาะยา. สำนักพิมพ์เพชร.